

Opzet vernieuwde opleiding 1^e fase Maatschappij en Gezondheid, profiel JGZ; addendum bij het Handboek Sociale Geneeskunde

Versie 1.8, 20112023, NSPOH/ TNO

Het CGS heeft met deze versie op 20 november 2023 ingestemd. Inwerkingtreding op 1 maart 2024.

Dit schema is van toepassing op aiossen jeugdgezondheidszorg die op of na 1 maart 2024 met hun opleiding starten.

Doel document: NSPOH en TNO leggen met dit document samen de basis voor de inhoud en vormgeving van de vernieuwde opleiding. Op basis van dit document kunnen beide instituten de instituutopleiding van de eerste fase invullen en vormgeven en afstemmen met de praktijkopleiders. Het is afgestemd met de commissie O&O en landelijk bestuur van AJN.

In onderstaand schema is per opleidingsfase opgenomen: welke Kritische Beroepsactiviteiten centraal staan; tot uitvoering op welk niveau de opleiding gericht is; welke leerervaringen in de praktijkopleiding en welke onderdelen in de instituutopleiding minimaal aan bod moeten komen om de Jeugdarts in opleiding in staat te stellen zich maximaal te ontwikkelen op de bijbehorende competenties.

Jaar	Periode	Duur	Huidige KBA's (uit: basispakket JGZ*)	Nieuwe KBA's (uit te voeren op niveau ⁱ) (uit: LOP, versie 1 nov. 2017)	Invulling praktijkopleiding ⁱⁱ De jeugdarts in opleiding:	Invulling instituutopleiding ⁱⁱⁱ Het (cursorisch) onderwijs omvat:
	Start – einde opleiding	2 jaar				

1 ^e	Praktijk- opleiding bij GGD, TZO of CJG ^{iv}	9 mnd	1.Systematisch volgen van de ontwikkeling 2.Beoordelen van de ontwikkeling 3.Tijdig signaleren van problemen / opsporen van specifieke stoornissen 4.Preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding 5 Ontzorgen en normaliseren 6 Beoordelen of extra hulp/zorg nodig is en deze in gang zetten, opvolgen, verwijzen 7 Samenwerken 8 Onderzoek/ beleid/	1.1 Individuele gezondheidszorg (3&4) 1.2 Monitoring (3&4) 2.1 Gezondheidsonderzoeken algemene populatie (3&4) 3.1 Advisering individueel (3&4) 4.1a Analyse omgevingsrisico en plan van aanpak individu (3&4) 7.1 Praktijkprobleem omzetten in wetenschappelijke vraagstelling (4) 8.4 Portfolio maken (3)	<ul style="list-style-type: none"> • Doet ervaring op in alle relevante kritische beroepsactiviteiten (JGZ -9 maanden tot 18 jaar).* • Werkt met/leert van voldoende en gevarieerde casuïstiek om voor het IOP relevante ervaring op te doen. • Heeft de mogelijkheid om betrokken te zijn bij vaccinaties. • Heeft de mogelijkheid om betrokken te zijn bij voortgezet onderwijs verzuimbeleid, passend en speciaal onderwijs (afhankelijk van IOP kan dit plaatsvinden in de 2^e periode of in het keuzeonderwijs). 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs gericht op 'De jeugdarts in de (digitale) spreekkamer', onder meer: medisch handelen, opgroeien/opvoeden/leren en interactie in de spreekkamer. • Onderwijs gericht op 'De professionele ontwikkeling van de jeugdarts' start deze periode en loopt door de hele opleiding heen, onder meer: persoonlijke effectiviteit, professioneel gedrag. • Onderwijs gericht op 'De jeugdarts en de wetenschap', onder meer: een CAT in de eerste 12 maanden
----------------	---	-------	---	---	---	---

Jaar	Periode	Duur	Huidige KBA's (uit: basispakket JGZ*)	Nieuwe KBA's (uit te voeren op niveau ⁱ) (uit: LOP, versie 1 nov. 2017)	Invulling praktijkopleiding ⁱⁱ De jeugdarts in opleiding:	Invulling instituutopleiding ⁱⁱⁱ Het (cursorisch) onderwijs omvat:
			advies collectieve maatregelen.			
1 ^e	M+G Stage	3 mnd	7. samenwerken 8.Onderzoek/beleid/ advies t.a.v. collectieve maatregelen Verder afhankelijk van keuze welk M&G profiel	4.1a Analyse omgevingsrisico en plan van aanpak individu (3&4) 4.1 b Analyse omgevingsrisico en plan van aanpak collectief (2) 4.2 Medische leiding, samenwerking met anderen (2) 4.3 Scenariostudie gezondheidsrisico's uitvoeren (2) 5.1 Adviseren rondom preventie ihkv incidenten en calamiteiten(2) 5.2 Medisch leiderschap bij incidenten en calamiteiten (2) 5.3 Communiceren met media (3)	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft mogelijkheden tot samenwerking binnen de sociale geneeskunde teneinde het eigen handelen te verbeteren, te verbreden en te verdiepen. • Heeft de mogelijkheid om scenario en plan van aanpak omgevingsrisico's te maken (individueel en collectief). • Heeft de mogelijkheid om praktijkervaring op te doen met advisering rond incidenten en calamiteiten. 	Afhankelijk van welke stage op welk moment gevolgd wordt: <ul style="list-style-type: none"> • Vervolg onderwijs gericht op 'de jeugdarts en de gezondheidszorg'. • Vervolg onderwijs gericht op 'de jeugdarts in de maatschappij'. • Vervolg onderwijs gericht op 'de jeugdarts in de (digitale) spreekkamer'. • Vervolg onderwijs gericht op 'de professionele ontwikkeling van de jeugdarts'.

2 ^e	Praktijk- opleiding bij GGD, TZO of CJG	6 mnd	<p>1 Systematisch volgen van de ontwikkeling</p> <p>2 Beoordelen van de ontwikkeling</p> <p>3 Tijdig signaleren van problemen / opsporen van specifieke stoornissen</p> <p>4 Preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding</p> <p>5 Ontzorgen en normaliseren</p> <p>6 Beoordelen of extra hulp/zorg nodig is en deze in gang zetten, opvolgen, verwijzen</p> <p>7 Samenwerken</p> <p>8 Onderzoek/ beleid/ advies collectieve maatregelen.</p>	<p>1.1 Individuele gezondheidszorg (3&4)</p> <p>1.2 Monitoring (3&4)</p> <p>2.1 Gezondheidsonderzoeken risico (3&4)</p> <p>2.2 Preventiebeleid collectief (3&4)</p> <p>3.1 Advisering individueel (3&4)</p> <p>3.2 Professioneel medisch leiding geven (2)</p> <p>7.2a Onderzoeksvoorstel opstellen (2)</p> <p>8.1 Coachen, begeleiden van anderen (3)</p> <p>8.3 Didactisch verantwoord studenten en aio's beoordelen (3)</p> <p>Een keuze uit:</p> <p>9.1 Evidence based protocol ontwikkelen tbv public health (3)</p> <p>9.2 Kwaliteitszorg uitvoeren (oa audits) (3)</p> <p>10.1a Kwetsbare groepen in kaart brengen & methodiek opstellen (3)</p> <p><i>(alle drie deze KBA's dienen aan bod te komen in de opleiding als geheel)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doet ervaring op in alle relevante kritische beroepsactiviteiten (JGZ -9 maanden tot 18 jaar).* • Werkt met/leert van voldoende en gevarieerde casuïstiek om voor het IOP relevante ervaring op te doen. • Heeft de mogelijkheid om betrokken te zijn bij voortgezet onderwijs verzuimbeleid, passend en speciaal onderwijs (afhankelijk van IOP kan dit plaatsvinden in de 1^e periode of in het keuzeonderwijs). • Heeft de mogelijkheid om een rol te spelen in het coachen, begeleiden en beoordelen van anderen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderwijs gericht op 'de jeugdarts in de maatschappij', onder meer: doelgroepenbeleid, probleemsituaties, risico-gedrag en verslaving, passend/speciaal onderwijs. • Onderwijs gericht op 'de professionele ontwikkeling van de jeugdarts'(loopt door de hele opleiding), onder meer: medisch leiderschap, kwaliteitszorg, begeleiden van anderen. • Onderwijs gericht op 'De jeugdarts en de wetenschap', onder meer: evidence based werken. • Onderwijs gericht op 'de jeugdarts en het (overheids)beleid', als voorbereiding op KBA's 9 en 10.
2 ^e	Stage interdisci- plinair / klinische samen- werking	3 mnd	<p>2 Beoordelen van de ontwikkeling</p> <p>3 Tijdig signaleren van problemen / opsporen van specifieke stoornissen</p> <p>4 Preventieve voorlichting, advies, instructie en begeleiding</p>	<p>6.1 Advies integraal gezondheidsbeleid (2)</p> <p>6.2 Samenwerken rondom integraal gezondheidsbeleid (3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft de mogelijkheid om (interdisciplinaire) samenwerking te analyseren en daarover te adviseren vanuit het perspectief van de rol van de jeugdarts. 	<p>Afhankelijk van welke stage op welk moment gevolgd wordt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vervolg onderwijs gericht op 'de jeugdarts en de gezondheidszorg'. • Vervolg onderwijs gericht op 'de jeugdarts in de maatschappij'.

Jaar	Periode	Duur	Huidige KBA's (uit: basispakket JGZ*)	Nieuwe KBA's (uit te voeren op niveau ⁱ) (uit: LOP, versie 1 nov. 2017)	Invulling praktijkopleiding ⁱⁱ De jeugdarts in opleiding:	Invulling instituutopleiding ⁱⁱⁱ Het (cursorisch) onderwijs omvat:
			5 Ontzorgen en normaliseren 6 Beoordelen of extra hulp/zorg nodig is en deze in gang zetten, opvolgen, verwijzen 7 Samenwerken		<ul style="list-style-type: none"> • Doet ervaring op met medisch handelen als input voor verbetering kwaliteit van de individuele contacten en het verder ontwikkelen van het niet pluis-gevoel. • Werkt met/leert van voldoende en gevarieerde casuïstiek om voor het IOP relevante ervaring op te doen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vervolg onderwijs gericht op 'de jeugdarts in de (digitale) spreekkamer'. Vervolg onderwijs gericht op 'de professionele ontwikkeling van de jeugdarts'.
2 ^e (eind)	Keuze-stage, bij voorkeur in JGZ	3 mnd	Meerdere KBA's mogelijk en afhankelijk van IOP en afgeronde praktijktoetsen.	Een keuze uit: 9.1 Evidence based protocol ontwikkelen tbv public health (3) 9.2 Kwaliteitszorg uitvoeren (oa audits) (3) 10.1a Kwetsbare groepen in kaart brengen & methodiek opstellen (3)	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft de mogelijkheid om op basis van IOP de stage naar keuze in te vullen, met als doel verdieping in deskundigheidsgebied. • Heeft (bijvoorbeeld) de mogelijkheid om betrokken te zijn bij passend en speciaal onderwijs, indien niet aan de orde geweest tijdens de 1^e of 2^e periode. 	<ul style="list-style-type: none"> • Afronding instituutsonderwijs, ondersteunend aan het afronden van de eerste fase van de opleiding. Aandacht voor de professionele ontwikkeling van de arts, de behaalde voortgang en de laatste te verwerven competenties.

Jaar	Periode	Duur	Huidige KBA's (uit: basispakket JGZ*)	Nieuwe KBA's (uit te voeren op niveau ⁱ) (uit: LOP, versie 1 nov. 2017)	Invulling praktijkopleiding ⁱⁱ De jeugdarts in opleiding:	Invulling instituutopleiding ⁱⁱⁱ Het (cursorisch) onderwijs omvat:
				<i>(alle drie deze KBA's dienen aan bod te komen in de opleiding als geheel)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Werkt, indien de mogelijkheid aanwezig is, op overstijgend niveau werken aan ontwikkelen evidence based protocol en/of het uitvoeren van kwaliteitszorg en/of het werken aan een methodiek voor een specifieke kwetsbare groep. 	Eindgesprek 3 mnd. voor einde opleiding of voor keuzestage.

ⁱWe volgen de bekwaamheidsniveaus zoals door de KNMG onderscheiden in het opleidingsplan 'Arts Maatschappij Gezondheid 2017 - Eenheid in diversiteit', versie 1 november 2017.

Tabel 3.2 Bekwaamheidsniveaus

	1	2	3	4	5
Omschrijving	Heeft kennis van	Handelt onder strenge supervisie	Handelt onder beperkte supervisie	Handelt zonder supervisie	Superviseert eerstejaars-aïos

ⁱⁱDe invulling van de opleidingsperiodes en stages is (mede) afgestemd op het document 'Praktische invulling van de opleiding M&G, curriculum 2019', opgesteld door een werkgroep van KAMG en beide opleidingsinstituten en vastgesteld in de stuurgroepvergadering van 09-01-2018.

ⁱⁱⁱDe invulling van de onderwerpen van het instituutonderwijs wordt momenteel in samenwerking tussen TNO en NSPOH uitgewerkt in het bestand 'Onderwerpen instituutonderwijs JGZ', op het niveau van deelonderwerpen. De uiteindelijke invulling van die deelonderwerpen en daarmee de keuze voor de exacte inhoud en vorm van het onderwijs is de verantwoordelijkheid van het instituut dat het onderwijs verzorgt, hierin is ruimte voor 'couleur locale'.

^{iv}Jeugdgezondheidszorg wordt in Nederland aangeboden door Gemeentelijk Gezondheidsdiensten (GGD's), Thuiszorg Organisaties (TZO's) en Centra Jeugd en Gezin (CJG). Sommige van deze organisaties bieden jeugdgezondheidszorg aan voor de hele leeftijdsgroep -9 maanden tot 18 jaar, andere bieden zorg aan een deel van jeugdigen. De opleidingsinstelling(en) van de aïos moeten zodanig gekozen worden dat de aïos in de gehele leeftijdsgroep van -9 maanden tot 18 jaar ervaring op kan doen. Dus als in de eerste JGZ- periode van 9 maanden de opleiding wordt gevolgd in een -9 maanden tot 4 jaar JGZ organisatie moet in de tweede JGZ-periode van 6 maanden gekozen worden voor een 4-18 jaar of -9 maanden tot 18 jaar JGZ organisatie. Als er gestart wordt in een -9 maanden tot 18 JGZ organisatie ligt de focus in de 1^e periode op -9 maanden tot 12 jaar en in de 2^e periode op 12+ jaar en speciaal onderwijs.

Wijzigingen versie 1.8 t.o.v. versie 1.7:

Enkele detailaanpassingen zijn gedaan om met behoud van opleidingsstructuur en met behoud van de huidige leerdoelen van het addendum meer flexibiliteit voor aïossen in de opleiding te creëren, in afwachting van een nieuw LOP M+G. Dit wordt gedaan door de 2e periode van 3 maanden stage te plannen ná de JGZ-2 periode in plaats van

vóór JGZ-2, en deze extern gerichte stage niet vanuit een klinische instelling maar ingebed in de JGZ, gedetacheerd vanuit de JGZ-instelling, te laten plaatsvinden. Vanuit de JGZ-instelling richt de aios zich in deze stage op interdisciplinaire c.q. klinische samenwerking met externe netwerkpartners. De naamgeving van deze stage verandert hiermee in stage interdisciplinaire / klinische samenwerking. Een aios moet deze stage die gericht is op (samenwerking met) een klinische afdeling doen. De leerdoelen van de stage blijven hetzelfde, alleen wordt er vanuit een andere setting aan gewerkt. Aan de hand van gezamenlijke praktijksituaties en/of casuïstiek analyseert de aios de mogelijkheden van interdisciplinaire samenwerking tussen JGZ en de klinische setting en de rol van de jeugdarts daarin. Voor die analyse zal een aios op de hoogte moeten zijn van de werkwijze van de klinische setting en andersom. Het is dus niet mogelijk om deze stage af te ronden zonder iets van de klinische setting gezien te hebben. De JGZ-instellingen bieden voor deze stage interdisciplinaire/klinische samenwerking de stageplaatsen. De stage-instellingen binnen de kindergeneeskunde, kinderrevalidatie en kinderpsychiatrie vervallen als zelfstandige instelling voor deze aanpalende stage, maar blijven een stageplaats vanuit de JGZ-instelling en geschikt voor de keuzestage.

Voor de invulling van zowel de JGZ-1, JGZ-2 als alle stages zijn en blijven de ervaring en het individueel opleidingsplan (IOP) van de aios leidend.

JGZ-1 en JGZ-2 zijn tezamen gericht op alle leeftijdsgroepen van -9 maanden (prenataal) tot 18 jaar.* De ervaring van de aios en het IOP bepalen hoeveel tijd de aios tijdens de opleiding aan de verschillende leeftijdsgroepen -9 maanden tot 4 jaar/4-12 jaar/12-18 jaar besteedt.

*Met de wijziging van de Wet publieke gezondheid op 1 juli 2022 is de uitvoering van een prenataal huisbezoek door JGZ voor zwangeren/gezinnen in een kwetsbare situatie wettelijk geborgd. Dit betekent dat voor JGZ de scope en wettelijke basis van de leeftijdsgroepen is verbreed van 0-18 jaar naar -9 maanden tot 18 jaar.